

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatustlain 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/17882/2024

Suomen Vanhempainliitto tarkastelee varhaiskasvatuksen laatua ja toimivuutta pitkään asiantuntijuuteen, kokemukseen ja vanhemmilta saatuaan palautteeseen nojaten lasten ja perheiden näkökulmasta. Liitto työskentelee kotien kanssa tehtävän yhteistyön, vanhempien osallisuuden sekä vanhempain toiminnan kehittämisen parissa. Näkökulmamme on, miten varhaiskasvatus näyttäytyy perheille ja mitkä tekijät ovat merkityksellisiä lasten ja perheiden hyvinvoinnille.

Suomen Vanhempainliitto (jäljempänä Vanhempainliitto) kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatustlain 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta muuttamisesta.

Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laadintavelvoitteen kumoaminen

Vanhempainliitto ei kannata esitettyä paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laadintavelvoitteen kumoamista varhaiskasvatustlain 22 pykälästä, vaan pitää tärkeänä, että se säilyy nykyisen lainsäädännön mukaisena. Vanhempainliitto katsoo, että paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on tärkeä osa varhaiskasvatustlain tavoitteiden saavuttamista, varhaiskasvatuksen laadun turvaamista sekä lapsen oikeuksien ja vanhempien osallisuuden toteuttamista.

Kuten esityksessä todetaan, paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat avaavat ja konkretisoivat valtakunnallisia perusteita ja näin tukevat varhaiskasvatuksen toteuttamista ja kehittämistä paikallisesti. Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat tuovat valtakunnalliset perusteet osaksi varhaiskasvatuksen ammattilaisten arjen työtä siten, että työssä huomioidaan paikalliset ominaispiirteet, lasten tarpeet ja moninaiset perhetaustat sekä varhaiskasvatusta koskevan arviointitiedon ja kehittämistyön tulokset. Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat myös selkeästi tukevat varhaiskasvatustlain tavoitteiden suunnitelmallista toteuttamista ja seurantaa. Jos suunnitelmien velvoittavuudesta luovutaan, Vanhempainliitto näkee riskinä, että oman toiminnan seurannasta ja arvioinnista tingitään, mikä vaikuttaa kielteisesti varhaiskasvatuksen kehittämiseen ja tätä kautta laatuun.

Vanhempainliitto korostaa, että paikallisesti toteutettava varhaiskasvatussuunnitteluprosessi on muiden tärkeiden seikkojen ohella keskeinen keino huolehtia siitä, että vanhemmillä on mahdollisuus tuoda

näkemyksensä varhaiskasvatuksen toteuttamiseen ja kehittämiseen liittyen ja näin aidosti vaikuttaa oman lapsen kasvu- ja oppimisympäristön muotoutumiseen varhaiskasvatuslain ja valtakunnallisten perusteiden kirjausten mukaisesti. Jos paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisen velvoittavuudesta luovutaan, Vanhempainliiton näkemys on, että vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa hapertuu huomattavasti. Osallisuutta ei pystytä turvaamaan yhdenvertaisesti tai riittävällä tavalla ja tasolla valtakunnallisesti.

Vanhempien kanssa toteutettavan yhteistyön lisäksi, paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat ovat keskeinen työkalu monialaista yhteistyötä rakennettaessa. Suunnitelmat vahvistavat paikallista yhteistyötä mm. varhaiskasvatuksen, opetuksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Lasten ja perheiden näkökulmasta on erittäin tärkeää, että lasta ja perhettä koskevat palvelut muodostavat toimivan kokonaisuuden. Monialaista yhteistyötä tukevia rakenteita ei tule purkaa.

Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma toimii myös ohjauksen ja valvonnan välineenä esim. yksityisten palveluntuottajien järjestämän varhaiskasvatuksen kohdalla. Vanhempainliitto pitää tämän roolin huomioimista tärkeänä, sillä lapsen ja perheen näkökulmasta on tärkeää, että yksityinen varhaiskasvatus toimii kaikilta osin yhdenvertaisesti kunnallisen varhaiskasvatuksen rinnalla.

Lopuksi hallituksen esityksessä viitataan siihen, että paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat toteutuvat nykyisin monin paikoin puutteellisesti. Vanhempainliitto katsoo, että tämä ei tarkoita, että velvoite itsessään olisi huono tai että se tulisi poistaa. Päinvastoin kuntia tulisi tukea vahvemmin paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisessa joko yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa, jotta lapsen oikeus laadukkaaseen ja yhdenvertaiseen varhaiskasvatukseen voi toteutua lainmukaisesti.

Lopuksi

Varhaiskasvatus on kiinteä ja merkityksellinen osa suomalaisten lapsiperheiden arkea mahdollistaen lapsen oppimisen, kasvun, kehityksen ja tarvittavan tuen lisäksi vanhempien työssä käymisen ja opiskelun. Korkeatasoinen varhaiskasvatus, johon tällä lausunnolla pyritään, on suomalaiselle yhteiskunnalle voimavara, jonka rakentamiseen tulee sijoittaa kaikki mahdollinen osaaminen sekä resurssit.

Saija Ohtonen-Jones
toiminnanjohtaja
Suomen Vanhempainliitto ry